

Iiwa pallama ländetu nink kiik uhkeste nink kauniste wäljanäüt. Lävwe een fulite teie sedda sõant ligutawat kori-laulo, minnaga jummalaoorjust allusteti, ent sest källist, wäggewast juttusest, mes ferritorahwas pühha tähhelepandmisega sõamete wöttiwa, es sa teie mārastegi tundmist ehk tähhendust. Teie ti-jate jo, et sest ajast, kui pühha apostili wöerin kelin Ewangeliumi sõnna kulugiwa, sesamma wäggew Jum-mala sõnna kife rahwa sean ilma pääl eggäüttele omman kelen oppetetas.

Ent seni kui teie ferriko lävwe een säratsid möttid omman sõamen kuddute, om jummalaoorjus Saksia ferrikun otša löpnu nink ferriko rahwas lät säält jälle uniwersiteti maia taggasi. Mitto sadda innemist ruttawa sinna sisseminuema; ent ehk kül armsa mängo nink laulo wiis uniwersiteti majjast ka teile kõrwu kostwa, siski ei julgu keake teie seast sisseastu, sest teie arwate õigusega, et sääl ennege no õmma kokkotulnu, kea sinna õmma kutsutu ütte källist pühha piddama, kellega teil middake ei olle teggemist. Nink kunna sinna, armas mamees, ommete sedda keelt ei mõista, mes sääl sissen parhilla kõneltas, sis tahhah kalendriteggija sülle kiik ärraselle-tada, mes asja pärrast se röemo-pühha petas.

Jo säitsmesaa ajastaja eest naksiwa innemise ärratundma, et se, ke tahhah ilma pääl omma tööd nink ammetit nidade tällitada, et sest ilmale nink kaasinnemisele õiget kaswu saas, süggawambat tundmist ilmalikun nink taiwal kun asjun peap nõudma nink otsma, kui päält nätta rahwa sean om löida. Et nüüd jummalasõnna oppetaja, kohtowannemba, arsti nink mu ammetimehhe, keddi ilm tarwitap, et rahwa ihho nink henge eest saas hoolt kännetus nink rahwa põlli rahhun nink õnsalikun ellun eddesifade-tus, sis kutsiwa eddimält Italia maal, kos wanna kulus Roma liin saisap, nink päle to ka muil Cä-

ropa mail targa nink jummalapewgliko wallitseja kuulsaid nink tarku mehhi ütte ehk tõise lina kolko nink palgasiwa neid se tarbis, et nemma nori mehhi hēne ümber foggus nink neile kigin asjun, mes neile neide tullesatse ammeti tarbis wajja olles, op-pust ännas. Säratsē kōli kutsuti uniwersitetis, uni-versiteti oppetajid prohwebris nink opjid tuddenis. Saksamaal säeti eddimāne uniwersitet Praga linan Pōmi maal 500 ajastaja eest, nink 100 ajastaja eest Moskwa linan Wennemaal. Kui Rootsi kun-ningas Kustaw Adolw Liwlandi ma ülle wallits, sis möttel se wagga kuningas sõamelikult se päle, ka siin meie maal koliasja parremba kõrra päle sa-ta. Tol hawal olli meie maal halle luggu kül, sest se olli se kibbe aig, kos Rootslase nink Polasefese meie ma sissen 24 ajastajiga sõddisiwa. Mes mõel pärrajät, sedda häet tulli ärra. Mitto foggodust olliwa ilma oppetajata, nink se olli weel õnnes arwata, kui ülle nelja kihheltuna ütse ferriko-oppetaja olli. Kuningas Kustaw Adolw püüs sedda hädda ärrakeelda, mes rummalusest, roppust ellust nink säedmata ellokõrrast suggenep, ni kui nõggese nink ohhaka kiwuiunnikust suggenewa, nink wõt sedda nõuwo, kigin paigun, kon wajja olli, lastekoli säeda, nink se man olli Riija piiskop temma tuggi nink hä kāsfi. Ka siin Tartun säed kuningas tol ajal uni-versiteti, ent kui temma Saksamaal sõan olli 1632. ajastajal omma henge heitnu nink temma pärrantul-lejide Rootsi kuningide ajal jälle wastsest sõdda meie maal wäljatulli nink katt nink nalg rahwast ärraneeld nink waeses pärratus teggi, sis es püsfi ka Tartu uniwersitet ennamb kāvwa. Hädda aije proh-webrid nink tuddenid Tartust wälja nink 1700. ajastajal es olle tast uniwersitetist ennamb nimmegi tutta.

Kui päle to meie ma Wenne Keisri Peetri I.